

Sygnatura akt XVIII C 1521/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Poznań, dnia 5 lutego 2019 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu XVIII Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Magda Inerowicz

Protokolant: prot. sąd. Emilia Staszkiwicz

po rozpoznaniu w dniu 10 stycznia 2019 r.,

na rozprawie

sprawy z powództwa: **(...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. (KRS (...))**

przeciwko: **A. R.**

o: zapłatę

1. uchyla w całości nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym przez Sąd Okręgowy w Poznaniu w dniu 15 listopada 2017r. w sprawie o sygn. akt XVIII Nc 520/17 w stosunku do pozwanej A. R.,
2. zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 133.925,45 zł (słownie: sto trzydzieści trzy tysiące dziewięćset dwadzieścia pięć złotych i czterdzieści pięć groszy) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 2 grudnia 2017r. do dnia zapłaty,
3. w pozostałej części powództwo oddala,
4. kosztami procesu obciąża pozwaną i z tego tytułu zasądza od niej na rzecz powódki kwotę 11.132 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 8.117 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

M. Inerowicz

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 20 października 2017r. poprzednik prawny powódki (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w P. wniosła przeciwko pozwanym: A. R., B. W. i K. R. o zasądzenie solidarnie kwoty 133.925,45 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 22 sierpnia 2017 r. do dnia zapłaty. Nadto wniosła o zasądzenie od pozwanych na rzecz powódki kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu powódka wskazała, że posiada weksel bez protestu, będący wekslem gwarancyjnym in blanco, wystawionym dnia 29 września 2015r. przez pozwaną A. R., który został poręczony przez pozwanych: B. W. i K. R.. Powódka wskazała, że weksel został wystawiony na zabezpieczenie wszelkich ewentualnych roszczeń jakie mogły powstać z umowy współpracy zawartej przez pozwaną A. R. z powódką. Podniosła, że pozwani do dnia wniesienia pozwu nie zapłacili powódce należności, pomimo przedstawienia weksla do wykupu. Do pozwu został załączony weksel, podpisany przez A. R. jako wystawcę weksla, a na odwrocie weksla widniały słowa „Poręczam” i pod nimi podpisy B. W. i K. R..

Nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym z weksla z dnia 15 listopada 2017r. Sąd Okręgowy w Poznaniu w sprawie XVIII Nc 520/17 nakazał pozwanym: A. R., B. W. i K. R. - aby w terminie dwóch tygodni od doręczenia nakazu zapłaciły solidarnie powódce z weksla kwotę 133.925,45 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 22 sierpnia

2017r. do dnia zapłaty wraz z kwotą 7.092 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotą 5.400 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego albo by wniosły w tym terminie zarzuty do tutejszego Sądu.

Od powyższego nakazu zapłaty w ustawowym terminie pozwana A. R. wniosła zarzuty, domagając się jednocześnie wstrzymania wobec niej wykonania nakazu zapłaty. W treści zarzutów pozwana wskazała, że zaskarża nakaz zapłaty w całości, domagając się uchylenia nakazu i oddalenia powództwa w całości oraz wnosi o zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej A. R. kosztów procesu według norm przepisanych. W uzasadnieniu swojego stanowiska pozwana A. R. nie kwestionowała faktu, że wystawiony weksel stanowił zabezpieczenie roszczeń wynikających z umowy współpracy zawartej pomiędzy A. R. a powódką. Pozwana A. R. podniosła natomiast zarzuty: braku legitymacji czynnej powódki, braku wymagalności roszczenia dochodzonego pozwem, niezgodnego z deklaracją wekslową wypełnienia weksla, jak również niewłaściwości miejscowej sądu. Pierwszy z ww. zarzutów pozwana uzasadniła tym, iż w dacie wystawienia weksla przez A. R. i poręczenia go przez B. W. i K. R., nie istniała (...) S.A. w P., a zatem ww. spółka nie powinna widnieć jako remitent w wekslu wystawionym w dniu 29 września 2015r. Zgodnie bowiem z treścią oświadczenia wekslowego pozwanych, uprawnionym do wypełnienia weksla był podmiot o nazwie (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P., gdyż to temu podmiotowi został wręczony weksel i dlatego ten podmiot winien się znajdować na wekslu jako remitent. Pozwana wskazała, że weksel in blanco nie przechodzi w trakcie przekształceń na kolejne podmioty, ponieważ w momencie przekształcenia nie inkorporuje w siebie żadnej wierzytelności. Uzasadniając drugi z zarzutów pozwana podkreśliła, że brak jest dowodu skutecznego doręczenia wezwania do wykupienia weksla zaprzeczając, że takie wezwanie zostało jej doręczone. Odnośnie natomiast trzeciego zarzutu pozwana podniosła, że weksel został wypełniony niezgodnie z deklaracją wekslową, na nieprawidłową sumę wekslową zaprzeczając, że w dacie wypełnienia weksla istniały jakiegokolwiek wymagalne roszczenia wynikające z umowy współpracy z dnia 1 października 2015r. Ostatnim zarzutem pozwanej była niewłaściwość miejscowa Sądu. Pozwana podała, że jest konsumentem i powołała się na treść uchwały SN z dnia 19 października 2017r. (III CZP 42/17).

W dniu 15 grudnia 2017r. nakaz zapłaty z dnia 15 listopada 2017r. stał się prawomocny wobec pozwanej K. R. (zpo - k. 33).

Postanowieniem z dnia 2 stycznia 2018r. Sąd Okręgowy w Poznaniu wstrzymał wobec pozwanej - A. R. wykonanie nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym wydanego przez Sąd w dniu 15 listopada 2017r. w sprawie o sygn. akt XVIII Nc 520/17 i oddalił wniosek pozwanej o stwierdzenie niewłaściwości miejscowej Sądu Okręgowego w Poznaniu. Postanowieniem z dnia 29 marca 2018r. Sąd Apelacyjny w Poznaniu zmienił postanowienie Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 2 stycznia 2018r. i oddalił wniosek A. R. o wstrzymanie wykonania nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym wydanego w dniu 15 listopada 2017r.

Pismem z dnia 27 marca 2018r. zgłosiła swój udział w sprawie, po stronie pozwanej, organizacja (...) Fundacja (...) z siedzibą w C. wnosząc o uchylenie nakazu zapłaty, oddalenie powództwa w całości, wstrzymanie wykonania nakazu zapłaty oraz zasądzenie od powódki na rzecz Fundacji kosztów zastępstwa procesowego. Organizacja społeczna wskazała, że pozwana wyraziła zgodę na jej przystąpienie do procesu, załączając upoważnienie wystawione przez pozwaną.

Postanowieniem z dnia 25 czerwca 2018r. Referendarz sądowy zwolnił pozwaną od kosztów sądowych w części, tj. opłaty od zarzutów od nakazu zapłaty powyżej 500 zł.

W dniu 15 grudnia 2018r. nakaz zapłaty z dnia 15 listopada 2017r. stał się prawomocny wobec pozwanej B. W. (zpo - k. 60).

W pismach z dnia 7 czerwca 2018r. oraz z dnia 9 listopada 2018r. powódka zgłosiła opozycję przeciwko wstąpieniu do sprawy w charakterze interwenienta ubocznego organizacji społecznej - Fundacji (...) - argumentując to faktem, że pozwana A. R. nie jest konsumentem, zawarła bowiem z powódką umowę współpracy jako osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą, a przedmiotowe postępowanie nie należy do żadnej z kategorii spraw wymienionych w art. 61 § 1 kpc.

W odpowiedzi na zarzuty z dnia 9 listopada 2018r. strona powodowa wniosła o utrzymanie w mocy nakazu zapłaty z dnia 15 grudnia 2017r. wydanego w postępowaniu nakazowym oraz o zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu powódka odnosząc się do zarzutu braku legitymacji czynnej podniosła, że spółka przejmująca wstąpiła we wszelkie prawa spółki przejmowanej, a zatem nabyła również prawa wynikające z weksla, co zdaniem powódki, uzasadnia jej legitymację czynną w sprawie. Odnośnie rozliczeń stron z tytułu umowy współpracy powódka podała, że zaliczała dokonywane wpłaty na poczet najdawniej wymagalnych zobowiązań zgodnie z art. 451 k.c. Wskazała, że w sposób prawidłowy dokonała przedstawienia pozwanym weksla do zapłaty i tym samym powódka wywiązała się z obowiązku poinformowania pozwanych o uzupełnieniu weksla.

W piśmie z dnia 3 grudnia 2018r. pozwana wskazała, że nie kwestionuje, iż łączyła ją z powódką umowa współpracy, jednakże umowa ta, zdaniem pozwanej dowodzi jedynie istnienia stosunku prawnego pomiędzy stronami, a nie świadczy o powstaniu zaległości, a w szczególności wysokości tych zaległości.

Postanowieniem z dnia 6 grudnia 2018r. Sąd uwzględnił opozycję powódki i odmówił dopuszczenia organizacji pozarządowej – Fundacji (...) z siedzibą w C. do udziału w niniejszej sprawie po stronie pozwanej A. R.. Jednocześnie Sąd oddalił wniosek Fundacji (...) z siedzibą w C. o wstrzymanie wykonania nakazu zapłaty z dnia 15 listopada 2017r. w sprawie o sygn. akt XVIII Nc 520/17.

Na rozprawie w dniu 10 stycznia 2019r. pełnomocnik powódki wniósł jak dotychczas.

Pozwana pomimo prawidłowego wezwania, pod rygorem pominięcia dowodu z jej zeznań, nie stawiała się na terminy rozpraw wyznaczone na dzień 6 grudnia 2018r. oraz 10 stycznia 2019r.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 1 października 2015r. pomiędzy (...) Spółka z o.o. z siedzibą w P. (nr KRS (...)) a pozwaną A. R. jako agentem zawarta została umowa współpracy na prowadzenie Sklepu.

Na mocy § 9 ust. 1 umowy pozwana zobowiązała się płacić na bieżąco powódce za zakupione od niej towary handlowe i przekazywać powódce uzyskane w związku z zawieraniem umów okołohandlowych środki pieniężne każdego dnia roboczego w sposób i na zasadach określonych przez spółkę w odrębnych Instrukcjach (m.in. Instrukcji w sprawie wzajemnego wystawiania, przesyłania, w tym udostępniania dokumentów objętych współpracą gospodarczą) oraz Wytycznych.

Zgodnie z § 17 ust. 6 umowy wszelkie dokumenty oraz oświadczenia woli związane z niniejszą umową uznaje się za doręczone w przypadku wysłania ich listem poleconym na adres wskazany w umowie. W przypadku zmiany adresu którejkolwiek ze stron, zmiany formy prawnej, zmiany w zgłoszeniu działalności lub w innych ważnych dla stosunku umowy przypadkach każda ze Stron jest zobowiązana powiadomić drugą Stronę w terminie 14 dni od ich wystąpienia. W razie niepowiadomienia o zmianie adresu przyjmuje się skuteczność doręczenia na dotychczasowy adres. Strony zgodnie oświadczyły, że w przypadku niepodjęcia korespondencji na adresy wskazane w umowie lub w powiadomieniach o ich zmianie, takie nadesłanie będzie uznawane przez strony, jako doręczenie korespondencji, a oświadczenia woli w niej zawarte, jako złożone drugiej stronie.

Tytułem zabezpieczenia roszczeń, w szczególności z tytułu zapłaty ceny za sprzedane przez spółkę towary i świadczone usługi agent tj. A. R. 29 września 2015r. wystawiła na rzecz powódki weksel in blanco poręczony przez B. W. i K. R.. Blankiet weksla został podpisany odpowiednio przez A. R. jako wystawcę weksla na jego pierwszej stronie, a na odwrocie złożyli swoje podpisy pod słowem (...) jako poręczyciele: B. W. i K. R..

A. R. jako wystawca weksla in blanco oraz B. W. i K. R. jako poręczyciele podpisali również dokument pt. „Oświadczenie wekslowe”. W oświadczeniu tym wskazano, że posiadacz weksla, tj. (...) Sp. z o.o. w P. będzie uprawniony do wypełnienia tego weksla na kwotę wszelkich wymagalnych zobowiązań wobec (...) sp. z o.o.

wynikających z Umowy Współpracy, w tym w szczególności z tytułu zakupu towarów handlowych lub świadczenia usługi, wraz z należnościami ubocznymi. W oświadczeniu wskazano także, że posiadacz weksła uprawniony będzie do wypełnienia tego weksła, według własnego uznania, w zakresie daty i miejsca wystawienia, daty i miejsca płatności, nazwy i siedziby posiadacza jako remitenta oraz do opatrzenia weksła według własnego uznania klauzulą domicylu, bez protestu. W dacie podpisania oświadczenia wekslowego data umowy współpracy, której oświadczenie dotyczy, nie była wpisana. Oświadczenie w tym miejscu zostało uzupełnione przez wierzyciela w terminie późniejszym i wpisana została data umowy z dnia 1 października 2015r.

Pozwana A. R. oraz B. W. i K. R. oświadczyły w deklaracji wekslowej, że w przypadku powierzenia Ajentowi prowadzenia działalności handlowej i usługowej w drugim, bądź w następnych lokalach, uprawnienie posiadacza weksła do jego wypełnienia obejmować będą wszelkie wymagalne zobowiązania powstałe w związku z realizacją Umowy Współpracy we wszystkich powierzonych Ajentowi w celu prowadzenia działalności handlowej i usługowej lokalach (sklepach (...)) lub F.).

W deklaracji wekslowej pozwana A. R. oraz B. W. i K. R. oświadczyły również, że wypełniony weksel posiadacz weksła będzie uprawniony przedstawić do zapłaty, a w przypadku niezapłacenia sumy wekslowej przez wystawcę lub poręczycieli w terminie 7 dni od daty wezwania będzie mógł wystąpić do sądu o wydanie nakazu zapłaty, bez konieczności oprotestowania weksła.

W deklaracji wekslowej wskazano także, że wezwanie do zapłaty kwoty wymagalnych zobowiązań wystawcy i poręczyciele traktują jako przedstawienie weksła do wykupu.

Dowód: oryginał weksła zabezpieczony pod pozycją Lp.179/17 (kserokopia weksła k.9), poświadczenie notarialne podpisów na wekslu (k. 10), oświadczenie wekslowe (k. 14), umowa o współpracy z dnia 1 października 2015r. (k. 148-155), instrukcja w sprawie wzajemnego wystawiania, przesyłania, w tym udostępniania dokumentów objętych współpracą gospodarczą (k. 315).

Od końca października 2015r. A. R. miała zaległości w płaceniu za otrzymany towar, co ostatecznie doprowadziło do zakończenia umowy o współpracę. Ostatni raz towar dostarczony do sklepu pozwanej został objęty fakturą z dnia 21 lipca 2016r.– faktura nr (...).

Z tytułu prowadzenia sklepu (...) łączne zobowiązanie pozwanej wynosiło 351.503,83 zł. Kwota ta uległa obniżeniu z tytułu faktur korygujących na kwotę 153.979,73 zł oraz o kwotę 4.775,80 zł w związku z kompensatą wzajemnych wierzytelności. Rozliczenia stron zostały również uzupełnione o wartość wystawionych not w łącznej wysokości 1.367,26 zł.

Do dnia wniesienia pozwu pozwana wpłaciła na poczet obciążeń z tytułu zakupu towarów handlowych od powódki oraz innych zobowiązań łączną kwotę 57.455,59 zł. Powódka zaliczyła dokonane wpłaty na poczet najdawniej wymagalnych zobowiązań.

Z tytułu łączącej strony umowy i wzajemnych na jej tle rozliczeń powstała zaległość pozwanej na rzecz powódki w kwocie 133.925,45 zł, której pozwana nie zwróciła powódce.

Dowód: zestawienie dokumentów księgowych powódki w ramach współpracy z pozwaną w tym niezapłaconych faktur i not (k. 145-147), faktury VAT i noty (k. 156-164, k. 170- 314), wnioski o refundację opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych (k. 165), naliczenie opłat za korzystanie z zezwoleń (k. 166-169), wytyczna departamentu informatyki (k. 316), zestawienie dokumentów finansowych powódki rozliczonych z pozwaną (k. 332-333).

Pismem z dnia 22 sierpnia 2016r. powódka wezwała A. R. do zapłaty kwoty 133.925,45 zł w terminie 30 dni od daty otrzymania wezwania, z tytułu niezapłaconych faktur za dostarczony przez powódkę towar oraz innych zobowiązań

wynikających z umowy współpracy z dnia 1 października 2015r. Powódka podała, że wskazana kwota uwzględnia wartość przekazanego towaru po rozwiązaniu umowy współpracy.

Pismami z dnia 7 sierpnia 2017r. (...) S.A. skierowała do A. R., B. W. i K. R., każdej z osobna, zawiadomienia o wypełnieniu weksla in blanco na kwotę 133.925,45 zł, z datą płatności na dzień 21 sierpnia 2017r. wraz z wezwaniem do wykupu weksla.

Weksel, wystawiony w dniu 29 września 2015r., został uzupełniony na kwotę 133.925,45 zł i określono w nim termin płatności na dzień 21 sierpnia 2017r., a miejsce płatności wskazano - P. Plac (...). Kwota ta stanowi saldo zobowiązań pozwanej A. R. wobec powódki.

Dowód: wezwanie do zapłaty z dnia 22 sierpnia 2016r. wraz z listą nadawczą (k. 331 i k. 334-335), wezwania do wykupienia weksla z dnia 7 sierpnia 2017r. (k. 11-13), oryginał weksla zabezpieczony pod pozycją Lp.179/17 (kserokopia weksla k.9), poświadczenie notarialne podpisów na wekslu (k. 10).

W dniu 22 grudnia 2016 r. została podjęta uchwała o przekształceniu spółki (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. (nr KRS (...)) w spółkę akcyjną. Z dniem 9 lutego 2017r. (...) spółka akcyjna została zarejestrowana w rejestrze przedsiębiorców pod nowym numerem KRS (...). W dniu 3 kwietnia 2018r. Sąd Rejonowy Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu zarejestrował połączenie (...) spółka akcyjna z siedzibą w P. z (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. poprzez przeniesienie całego majątku (...) spółka akcyjna na (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (nr KRS (...)) – łączenie się przez przejęcie. Z dniem połączenia zmianie uległa firma spółki przejmującej (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością na (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością.

Dowód: odpis KRS (k. 16-23).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o zebrany w toku sprawy materiał dowodowy w postaci wyżej powołanych dowodów z dokumentów i innych środków dowodowych znajdujących się w niniejszej sprawie.

Moc dowodowa przedstawionych przez powódkę dokumentów oraz innych środków dowodowych w rozumieniu art. 309 kpc (wydruków, które nie zostały przez nikogo podpisane), w szczególności wezwanie do zapłaty oraz zestawienie dokumentów finansowych rozliczonych z odbiorcą, została zakwestionowana przez pozwaną. Pozwana A. R. wskazywała, że kserokopia czy wydruk pisma wygenerowanego elektronicznie nie może być przedmiotem ustaleń faktycznych przyjętych za podstawę orzekania. Podała, że - jej zdaniem - powódka nie wykazała, że kserokopie, które powódka przedłożyła dotyczą roszczenia wynikającego z umowy, na podstawie której dochodzi roszczenia. Zdaniem pozwanej również przedłożone przez powódkę faktury nie są dowodem na istnienie zobowiązania oraz jego wysokości.

Dokumenty prywatne przedłożone przez stronę powodową nie wywoływały żadnych uzasadnionych wątpliwości Sądu co do ich prawdziwości. Zgodnie z art. 245 k.p.c. stanowiły one dowód tego, że osoby, które je podpisały złożyły oświadczenia zawarte w ich treści. Istotne dla sprawy dokumenty oraz wydruki, stanowiące inne środki dowodowe, w tym obejmujące wyliczenie należności pozwanej wobec powódki zostały wprawdzie sporządzone czy też wygenerowane z systemu informatycznego przez pracownika powódki, jednakże są one czytelne w swojej treści, zgodne z powoływanymi przez powódkę postanowieniami umowy i instrukcji powódki i z tego względu Sąd nie znalazł podstaw, aby kwestionować ich moc dowodową. Pozwana natomiast, poza ogólnym stwierdzeniem, że kwestionuje wysokość roszczenia nie wskazała żadnych konkretnych zarzutów co do przedstawionych przez powódkę twierdzeń i powołanych na ich poparcie dowodów oraz innych środków dowodowych. Co istotne przy tym, jak argumentowała powódka, przedmiotowe faktury i noty księgowe były wystawiane wyłącznie w wersji elektronicznej i udostępniane pozwanej poprzez aplikację Portal Manager, zgodnie z Instrukcją nr 668_ZP/2015 w sprawie wzajemnego wystawiania, przesyłania, w tym udostępniania dokumentów objętych współpracą gospodarczą stron. Oznacza to, że w niniejszej sprawie nie można się posługiwać pojęciami oryginału i kopii faktury. Bezpodstawny był również zarzut pozwanej, że przedmiotowe dokumenty nie były jej doręczane – były one bowiem udostępniane w aplikacji Portal Manager, a zgodnie z § 2 pkt. 8 Instrukcji nr 668_ZP/2015 „W celu pobierania udostępnionych

dokumentów Agent lub inny uprawniony Kontrahent jest obowiązany do okresowego (np. codziennego) korzystania z udostępnionych aplikacji”. Wystawione faktury posiadają zaś wszystkie elementy wymagane przez ustawę o VAT.

Należy zatem przyjąć, że powyższe stanowisko pozwanej w sprawie stanowi jedynie gołosłowne zakwestionowanie twierdzeń powódki. Pozwana miała bowiem dostęp do dokumentów źródłowych, a wymaganą od niej staranność w tym zakresie należy rozpatrywać przy uwzględnieniu zawodowego charakteru działalności, jaką prowadziła. Pozwana w niniejszej sprawie nie występowała jako konsument.

Sąd ustalając powyższy stan faktyczny opierał się zatem wyłącznie na dokumentach prywatnych oraz innych środkach dowodowych (wydrukach z system informatycznego powódki) jako jedynym zgromadzonym w aktach sprawy materiale dowodowym. Pozwana bowiem, pomimo prawidłowego dwukrotnego wezwania do Sądu w trybie podwójnego awiza, pod rygorem pominięcia dowodu z jej zeznań (k. 127 i k. 320 oraz k. 327, 343), nie stawiała się ani na rozprawie w dniu 6 grudnia 2018r., ani w dniu 10 stycznia 2019r. i z tego względu Sąd na podstawie art. 302 § 1 kpc pominął dowód z jej zeznań.

Na marginesie wskazać jedynie należy, że dowód z przesłuchania stron w rozumieniu art. 299 k.p.c. nie posiada charakteru podstawowego, a jedynie subsydiarny i służyć ma wyjaśnieniu okoliczności, których w oparciu o inne dowody nie udało się w sprawie dostatecznie wyjaśnić. Żadna ze stron nie wносиła o jego przeprowadzenie.

Sąd zważył co następuje:

W niniejszej sprawie powódka wniosła o utrzymanie w mocy nakazu zapłaty z dnia 15 listopada 2017r. wydanego przez Sąd Okręgowy w Poznaniu w sprawie XVIII Nc 520/17, podtrzymując twierdzenia zawarte w pozwie, natomiast pozwana domagała się uchylecia ww. nakazu zapłaty wnosząc o oddalenie powództwa w oparciu o wskazane przez nią zarzuty.

W pierwszej kolejności należało odnieść się do podniesionego przez pozwaną zarzutu braku legitymacji czynnej powódki. Pozwana twierdziła, że sukcesja generalna przy przekształceniu powodowej spółki akcyjnej w spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością nie spowodowała przeniesienia praw z weksla, w związku z czym (...) Sp. z o.o. nie jest legitymowana czynnie do występowania w niniejszej sprawie. W ocenie Sądu zarzut ten nie zasługiwał na uwzględnienie, a legitymacja czynna powódki w niniejszej sprawie nie budziła wątpliwości.

Umowa współpracy z pozwaną została zawarta ze spółką (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. (nr KRS (...)). W dniu 22 grudnia 2016 r. została podjęta uchwała o przekształceniu tej spółki w spółkę akcyjną. Z dniem 9 lutego 2017r. (...) spółka akcyjna została zarejestrowana w rejestrze przedsiębiorców pod nowym numerem KRS (...). W dniu 3 kwietnia 2018r. Sąd Rejonowy Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu zarejestrował z kolei połączenie spółki (...) spółki akcyjnej z siedzibą w P. z (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. poprzez przeniesienie całego majątku (...) spółki akcyjnej na (...) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością (nr KRS (...)). Z dniem połączenia zmiana uległa firma spółki przejmującej (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością na (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Niniejsze powództwo wytoczył poprzednik prawny powódki - (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w P..

Nabycie praw z weksla in blanco w drodze sukcesji uniwersalnej może mieć miejsce na podstawie przepisów kodeksu spółek handlowych dotyczących łączenia, podziału i przekształcenia spółek. Stosownie do treści art. 494 § 1 k.s.h. z ww. datą spółka przejmująca wstąpiła we wszelkie prawa i obowiązki spółki przejmowanej. Prawa z weksli mogą być przeniesione wszelkimi sposobami przewidzianymi w prawie powszechnym zarówno przed uzupełnieniem weksla, jak i po jego uzupełnieniu, a więc przez indos, proste wręczenie, w drodze przelewu wierzytelności (cesji), przez dziedziczenie, a także jak to miało miejsce w niniejszej sprawie w drodze sukcesji uniwersalnej (por. z uzasadnienia wyroku SA w Szczecinie z dnia 4 grudnia 2014r. I Aca 613/14).

Weksel in blanco (weksel niezupełny), w momencie jego wystawienia musi zawierać co najmniej podpis wystawcy weksla (por. Heropolitańska Izabela. Art. 10. W: Komentarz do ustawy – Prawo wekslowe, [w:] Prawo wekslowe i

czekowe. Komentarz. Lex, 2011 r.). Pozostałe elementy tego weksla, które zgodnie z przepisami Prawa wekslowego powinien on zawierać, muszą zostać uzupełnione najpóźniej w chwili dochodzenia praw z weksla (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 29 lipca 2016 r., sygn. akt I ACa 126/16, Lex nr 2106868).

Przedmiotowy weksel był niezupełny w dacie jego wystawienia. Pozostawienie niewypełnionej rubryki remitenta (co miało miejsce w niniejszej sprawie) przemawia za tym, że wystawca zgodził się, żeby remitentem był którykolwiek następca prawny osoby, której wręczono weksel niezupełnie wypełniony (tak: I. Rosenblüth, Prawo wekslowe. Komentarz, PIA PRINT s.c., Warszawa 1994, str. 75-76).

Tym samym należy stwierdzić, że (...) S.A. z siedzibą w P. jako następca (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. (nr KRS (...)) mogła wypełnić przedmiotowy weksel, w tym wpisać siebie jako remitenta. Nastąpiło to najpóźniej w dniu 21 sierpnia 2017r. oznaczonym jako termin płatności weksla, a tym samym przed dochodzeniem praw z weksla. Z kolei spółka (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (nr KRS (...)) jako następca (...) S.A. z siedzibą w P. (nr KRS (...)) mogła dalej popierać niniejsze powództwo.

Głównym dłużnikiem z weksla, a więc takim dłużnikiem, na którym ciąży przede wszystkim obowiązek zapłaty sumy wekslowej, jest w wekslu własnym jego wystawca. Nie może on zwolnić się od odpowiedzialności za zapłatę (art. 9 Prawa wekslowego). Jego odpowiedzialność utrzymuje się niezależnie od tego, czy przedstawiono mu weksel do zapłaty we właściwym terminie (art. 53, 103 i 104 prawa wekslowego). Pozwana jako wystawca weksla odpowiada zatem solidarnie wraz z poręczycielami za zobowiązania wobec posiadacza weksla. Stąd też również legitymacja bierna pozwanej A. R. nie budziła wątpliwości Sądu.

Powódka występując w postępowaniu nakazowym z powództwem o zapłatę twierdząc, że przysługuje jej roszczenie na podstawie podpisanego przez pozwanych weksla przedłożyła jego oryginał, co stanowiło wyłączną podstawę do wydania nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym. Po wniesieniu zarzutów od nakazu zapłaty, wydanego na podstawie weksla spór z płaszczyzny stosunku wekslowego zabezpieczającego roszczenie przeniósł się na ogólną płaszczyznę stosunku podstawowego łączącego strony (por. wyrok SN z dnia 14.03.1997 r. w sprawie I CKN 48/97, OSNC 1997 r. nr 9 poz.124 z glosą aprobującą A. Szpunara Przegląd Sądowy 1998 r. nr 4 poz.100 oraz glosa A. Szpunara do uchwały SN z dnia 31.05.1994 r. w sprawie III CZP 75/94, OSP 1995 r. nr 2 poz. 33).

Wskutek istnienia w sprawie merytorycznego rozstrzygnięcia, jakim jest nakaz zapłaty, w drugiej fazie postępowania nakazowego, która rozpoczyna się wraz z wniesieniem zarzutów, następuje przerzucenie ciężaru dowodu na stronę pozwaną. Konieczność udowodnienia w niniejszym postępowaniu, iż żądanie zgłoszone przez powódkę jest bezzasadne obciążała, wbrew twierdzeniom strony pozwanej, A. R.. Zgodnie bowiem z zasadami obowiązującymi w procedurze cywilnej ciężar gromadzenia materiału procesowego spoczywa na stronach (art. 232 k.p.c., art. 3 k.p.c., art. 6 k.c.). Jego istota sprowadza się do ryzyka poniesienia przez stronę ujemnych konsekwencji braku wywiązania się z powinności przedstawienia dowodów. Dla zastosowania art. 6 k.c. obojętne jest z czyjej inicjatywy podjęte zostało postępowanie dowodowe, które nie przekonało sądu o prawdziwości twierdzeń o faktach mających istotne znaczenie dla sprawy (por. wyrok SN z dnia 24 listopada 2010r. II CSK 296/10, Lex nr 970073).

Pozwanej jako wystawcy weksla przysługiwało prawo podnoszenia wszelkich zarzutów w szczególności mogła zgłaszać zarzuty wskazujące na wypełnienie weksla niezgodnie z deklaracją wekslową, czy też po dacie przedawnienia zabezpieczonego roszczenia, jak i zarzuty wynikające ze stosunku podstawowego oraz zarzuty osobiste.

Okoliczność zawarcia przez strony umowy współpracy, z której wynika stosunek podstawowy stron, jak również fakt złożenia przez pozwaną podpisu pod wekslem i deklaracją wekslową nie były kwestionowane przez pozwaną.

Pozwana podniosła natomiast zarzut braku wymagalności roszczenia dochodzonego przez powódkę wskazując na wypełnienie weksla na nieprawidłową sumę wekslową wskazując, że na datę wypełnienia weksla nie istniały wymagalne roszczenia powódki wobec pozwanej oraz na brak dowodu skutecznego doręczenia wezwania do wykupienia weksla.

Odnosząc się do pierwszego z ww. zarzutów to pozwana winna była wykazać, że nie istnieje zobowiązanie wekslowe na sumę wskazaną w wekslu tzn. że strony nie zawarły porozumienia co do wypełnienia weksla in blanco na żadaną kwotę, że ogóle nie zostało zaciągnięte zobowiązanie na taką kwotę albo mimo zaciągnięcia zobowiązania i ustalenia, że powód będzie upoważniony do wypełnienia weksla in blanco do określonej kwoty, weksel został uzupełniony niezgodnie z tym porozumieniem tj. na sumę wyższą niż ustalono. Fakt nieistnienia porozumienia co do sposobu wypełnienia weksla in blanco pozwana mogła wykazywać wszelkimi dowodami (por. wyrok SA W Katowicach z dnia 29 czerwca 2016r. I ACa 115/16, Lex nr 2174793). Pozwana nie przedstawiła żadnych dowodów na taką okoliczność.

Zważyć trzeba też, że weksel jest papierem wartościowym konstytutywnym tj. treść wierzytelności wekslowej jest kształtowana treścią weksla. Weksel in blanco inkorporuje zobowiązanie wekslowe. Istota weksla in blanco polega na tym, że wystawca zobowiązując się z weksla, nie wypełnia jego blankietu, lecz jedynie go podpisuje (por. wyrok SA w Poznaniu z dnia 27 lutego 2013r. I ACa 59/13, Lex nr 1289554). Weksel taki powinien zawierać co najmniej podpis wystawcy (art. 1 pkt. 8, art. 101 pkt. 7 Prawa wekslowego) lub innego dłużnika wekslowego, który musi być uczyniony w celu zobowiązania wekslowego (por. wyrok SA w Katowicach z dnia 17 października 2017r. I ACa 431/17, Lex nr 2415286). W orzecznictwie wskazuje się, że uzupełnienie weksla in blanco powoduje powstanie formalnie ważnego weksla, który daje jego posiadaczowi możliwość wykonania praw z niego wynikających i zachodzi to bez względu na rodzaj wypełnienia, także wtedy gdy weksel uzupełniono nieprawidłowo. O treści weksla wypełnionego w całości decyduje to co zostało na nim napisane, a więc obiektywny stan weksla (por. wyrok SA w Białymstoku z dnia 8 kwietnia 2016r. I ACa 1105/15, Lex nr 2031123).

Mając na względzie powyższe rozważania, w ocenie Sądu dokument stanowiący podstawę wydanego przeciwko m.in. pozwanej nakazu zapłaty w postaci weksla niewątpliwie odpowiada art. 1 i art. 101 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. Prawo wekslowe (Dz. U. Dz.U. 1936 nr 37 poz. 282, zwana dalej Prawo wekslowe). Zawiera on nazwę „weksel” w samym tekście dokumentu, przyrzeczenie bezwarunkowej zapłaty oznaczonej sumy pieniężnej (kwoty 133.925,45 zł), wskazanie terminu płatności (tj. dzień 21 sierpnia 2017 roku), miejsce płatności (P., Plac (...)), określenie podmiotu, na rzecz którego lub na którego zlecenie zapłata ma być dokonana (tj. (...) S.A. z siedzibą w P.), datę i miejsce wystawienia weksla (G., 29 września 2015r.), czytelny podpis wystawcy weksla A. R. oraz czytelne podpisy poręczycieli weksla pod sformułowaniami: „Poręczam” (B. W., K. R.). Przedmiotowy weksel nie nasuwa również wątpliwości Sądu co do jego prawdziwości. W procesie wekslowym weksel stanowi wystarczający dowód zobowiązania. Domniemywa się, że wszystkie dane na nim umieszczone są prawdziwe, a ciężar dowodu, że weksel wypełniono niezgodnie z porozumieniem, spoczywa na dłużniku. Wykładnia weksla dopuszczalna jest jedynie w granicach jego tekstu (por. wyrok SA w Poznaniu z dnia 16 kwietnia 2008r. I ACa 235/08, Lex nr 466417).

Zdaniem Sądu weksel podpisany przez pozwaną ma charakter weksla gwarancyjnego in blanco zabezpieczającego wszelkie roszczenia przysługujące powódce przeciwko A. R. z tytułu umowy współpracy, co wynika z § 15 ust. 1 umowy oraz porozumienia wekslowego.

Zobowiązanie wekslowe zabezpiecza określony stosunek zobowiązaniowy. Zobowiązanie oparte na wekslu nie powstanie jeżeli nie istnieje pierwotne roszczenie cywilnoprawne (por. wyrok SA w Białymstoku z dnia 4 lipca 2016r. I ACa 195/16, Lex nr 2112351). Stosunek podstawowy określa cel udzielonego poręczenia wekslowego i ogranicza jego samodzielność prawną. Istnieje ścisły związek pomiędzy stosunkiem podstawowym tj. umownym a wręczeniem weksla in blanco, który ma na celu zapewnić gwarancje wykonania umowy (por. wyrok SA w Poznaniu z dnia 27 lutego 2013r. I ACa 59/13, Lex nr 1289554). W niniejszej sprawie stosunkiem podstawowym była umowa o współpracy, z treści której wyraźnie wskazano, że dla zabezpieczenia roszczeń wynikających z tytułu tej umowy konieczne jest wystawienie weksla. Z dosłownego bowiem brzmienia umowy o współpracy z dnia 1 października 2015r. tj. z treści art. 15 ust. 1 wynika, że celem zabezpieczenia roszczeń powódki z tytułu ewentualnych roszczeń mogących powstać w związku z wykonywaniem przedmiotu umowy, w tym w szczególności z tytułu zapłaty ceny za sprzedane przez spółkę towary handlowe lub świadczone usługi okołohandlowe, agent wystawił/wystawi na rzecz powódki weksel gwarancyjny „in blanco”, poręczony przez dwie osoby fizyczne, z podpisami poświadczonymi notarialnie wraz z oświadczeniem wekslowym. Koniecznym zatem warunkiem zawarcia umowy o współpracy było zabezpieczenie w

postaci weksła in blanco i to poręczonego przez co najmniej 2 osoby fizyczne, który to warunek niewątpliwie został spełniony, co wynika z przedłożonych przez powódkę dokumentów w sprawie.

Podkreślenia wymaga, że dla ważności zobowiązania wekslowego konieczne jest spełnienie określonych warunków tj. wydanie weksła wekslobiorcy oraz upoważnienie do wypełnienia weksła.

W sprawie bezspornym było, że doszło do wydania poprzednikowi prawnemu powódki weksła podpisanego przez wystawców i dwóch poręczycieli. Pozwana twierdziła natomiast, nie tyle nawet, że nie doszło do zawarcia porozumienia wekslowego, ale że było ono innej treści niż wskazywała powódka wskazując na wypełnienie weksła na nieprawidłową sumę wekslową. W ocenie Sądu, z chwilą wystawienia weksła in blanco przez pozwaną i wręczenia go poprzednikowi prawnemu powódki nastąpiło skuteczne zawarcie porozumienia wekslowego. Pozwana nie obaliła przy tym domniemania istnienia takiego porozumienia, jak i tego, że weksel gwarancyjny, jak i udzielone poręczenie zostały udzielone w celu zabezpieczenia wszelkich wymagalnych roszczeń powódki wynikających z umowy współpracy z pozwaną. Wobec podniesienia przez pozwaną zarzutu ze stosunku podstawowego, powódka jako remitent weksła miała obowiązek przedstawienia, ale nie udowodnienia okoliczności potwierdzających, że weksel został uzupełniony zgodnie z treścią zawartego porozumienia, co też uczyniła (por. wyrok SA w Białymstoku z dnia 4 lipca 2016r. I ACa 195/16, Lex nr 2112351). Z dokumentów przedłożonych przez powódkę wynika, że doszło do wypełnienia przez nią weksła na kwotę wynikającą z dokumentów księgowych powódki z tytułu zadłużenia pozwanej, a pozwana nie wniosła o przeprowadzenie przeciwdowodu na tę okoliczność, świadczącego o tym, że doszło do wypełnienia weksła niezgodnie z porozumieniem wekslowym, w szczególności, że dokumenty księgowe powódki zawierają błędne obliczenia. Rzeczą pozwanej jako dłużnika było tymczasem wykazanie, że doszło do wypełnienia weksła na sumę ponad wartość blankietu (por. wyrok SA w Łodzi z dnia 15 listopada 2013r. I ACa 199/10, Lex nr 1409185) czy też niezgodnie z porozumieniem (por. wyrok SA w Szczecinie z 25.08.2016r. I ACa 341/16, Lex nr 2138321), któremu to obowiązki pozwana nie sprostała. W orzecznictwie wskazuje się, że „zredukowanie zakresu odpowiedzialności wekslowej wystawcy weksła in blanco do sumy wekslowej wynikającej z treści porozumienia wekslowego, w wyniku podniesienia przez wystawcę zarzutu wypełnienia weksła niezgodnie z tym porozumieniem, nie powoduje zmiany ciężaru dowodu w ten sposób, że remitenta obciąża dowód wykazania zadłużenia wekslowego wystawcy (por. wyrok SN z dnia 17.01.2008r. III CSK 193/07, Pr. Bankowe 2008/5/17, wyrok SA w Poznaniu z dnia 31 marca 2011r. I ACa 164/11, Lex nr 898637). Ani niezupełność, ani nawet brak uzgodnień dotyczących zasad uzupełnienia weksła nie wpływa na powstanie odpowiedzialności dłużnika wywodzonej z wypełnionego weksła. Odpowiedzialność ta musi być oceniana według treści weksła, co stanowi konsekwencję samodzielności i abstrakcyjności zobowiązania wekslowego. Stawia natomiast w trudniejszej sytuacji dłużnika, który chciałby się uwolnić od odpowiedzialności. Skoro bowiem dłużnik może podważać sposób wypełnienia weksła wręczonego remitentowi jako niezupełny jedynie poprzez powołanie się na naruszenie uzgodnionych zasad uzupełnienia jego treści, musi wykazać, że konkretne uzgodnienie w jakiegokolwiek formie nastąpiło. Zaniechanie ograniczeń w zakresie kształtowania treści weksła in blanco odczytywać należy na korzyść uprawnionego, który może nadać weksłowi treść według swojego uznania, z wykorzystaniem przewidzianych w Prawie wekslowym postanowień regulujących zakres odpowiedzialności dłużnika (tak: SN w wyroku z dnia 30.10.2008r., IV CSK 238/08, Lex 590265). Uzupełnienie weksła in blanco o kwotę wyższą od tej, na której wpisanie pozwala deklaracja wekslowa nie spowoduje, iż zobowiązanie dłużnika wekslowego w ogóle nie powstało, lecz uległo ograniczeniu jedynie do wysokości kwoty mieszczącej się w ramach uprawnienia (tak: SN w orzeczeniu z 26.01.2001r., II CKN 25/00, OSNC 2001, nr 7-8, poz. 117, SN z dnia 9.12.2004r., II CK 170/04 i wyrok SA w Łodzi z dnia 15.11.2013r., I ACa 199/10, Lex nr 1409185).

Pozwana nie wykazała, że – w okolicznościach sprawy - naruszone zostało przez powódkę upoważnienie do uzupełnienia weksła in blanco przez wpisanie w nim wyższej sumy od kwoty wierzytelności, dla której zabezpieczenia weksel został wręczony. Upoważnienie do wypełnienia weksła dotyczyło natomiast wszelkich wymagalnych roszczeń powódki (jej poprzednika prawnego) w stosunku do A. R., a wynikających z umowy współpracy z 1 października 2015r., w związku z czym powódka uzupełniła weksel na kwotę dochodzoną w pozwie. Pozwana nie wykazała, aby powódka jako wierzyciel wekslowy doznawała względem niej jakichkolwiek ograniczeń w zakresie wypełnienia wystawionego przez powódkę weksła in blanco. Jak już wyżej wskazano zaniechanie zaś ograniczeń w zakresie kształtowania treści

weksla in blanco odczytywać należy na korzyść uprawnionego, który może nadać wekslowi treść według swojego uznania, z wykorzystaniem przewidzianych w Prawie wekslowym postanowień regulujących zakres odpowiedzialności dłużnika.

Pozwana nie twierdziła, a w konsekwencji nie zaferowała również żadnego dowodu, który podważałby wysokość dochodzonego roszczenia. O wysokości sumy wekslowej decyduje zwykle wysokość roszczenia wierzyciela ze stosunku podstawowego. Wskazać przy tym należy, że wydanie wierzycielowi weksla stwarza domniemanie istnienia w chwili wydania weksla wierzycielności w wysokości sumy wekslowej i przerzuca w ten sposób ciężar dowodu przeciwnego na dłużnika (uchwała SN z dnia 7 stycznia 1967r. sygn. akt III CZP 19/66, OSNCP 1968, poz. 79). Mając jednak na względzie brak w tym zakresie jakichkolwiek przeciwdowodów ze strony pozwanej, na zaferowane przez powódkę dowody w postaci dokumentów księgowych i innych środków dowodowych świadczących o istnieniu oraz wysokości zobowiązania pozwanej na rzecz powódki, należało kwotę zobowiązania A. R., wobec powódki z tytułu umowy współpracy z dnia 1 października 2015r., uznać za udowodnioną przez powódkę. W przekonaniu Sądu, pozwana nie wykazała nieprawidłowości wyliczeń powódki, która przedłożonymi przez nią dokumentami w postaci: zestawienia niezapłaconych faktur i not oraz samych faktur z tytułu sprzedaży towarów podpisanych przez A. R. wykazała, że w okresie współpracy z powódką, A. R. zakupiła od powódki towary handlowe, w związku z czym, na skutek salda wzajemnych rozliczeń stron umowy, została obciążona należnością w kwocie 133.925,45 zł. Należność ta nie została uiszczona do dnia wyrokowania. Dowód przeciwny, wobec tego obciążał pozwaną, która nie wykazała innej wysokości należności, aniżeli obliczonej przez powódkę na podstawie jej – szeroko rozumianych - dokumentów księgowych. Pozwana zaś nie przedstawiła żadnych konkretnych, racjonalnych argumentów świadczących o tym, że należność powódki została naliczona przez system strony powodowej w sposób nieprawidłowy.

Pozwana podniosła także zarzut niewłaściwego przedstawienia weksla i braku doręczenia jej zawiadomienia o wypełnieniu weksla i przedstawieniu go do wykupu, co zdaniem pozwanej, skutkuje brakiem obowiązku zapłaty przez nią sumy wekslowej. Zarzut braku doręczenia przedstawienia weksla do wykupu był zasadny, jednakże nie skutkowało brakiem wymagalności roszczenia powódki.

Przesłanką wymagalności roszczenia jest przedstawienie dokumentu dłużnikowi głównemu. Na powódce zgodnie z art. 6 k.c. spoczywał obowiązek doręczenia zawiadomienia o wypełnieniu weksla i przedstawienia go do wykupu. Zachodziła zatem konieczność zbadania czy pozwana miała możliwość zapoznania się z oryginałem weksla i czy powódka w sposób prawidłowy dokonała technicznej czynności, jaką stanowi czynność przedstawienia weksla (por. wyrok SN z dnia 21 marca 2001r. III CKN 322/00).

Zgodnie z art. 38 Prawa wekslowego posiadacz weksla, płatnego w oznaczonym dniu albo w pewien czas po dacie lub po okazaniu, powinien przedstawić go do zapłaty bądź w pierwszym dniu, w którym można wymagać zapłaty, bądź w jednym z dwóch następnych dni powszednich. Przedstawienie do zapłaty polega na stawieniu się z oryginałem weksla w miejscu płatności i gotowości wydania weksla wraz z pokwitowaniem pochodzącym od posiadacza za równoczesną zapłatą sumy wekslowej (por. wyrok SN z 21 marca 2001r., III CKN 322/2000, LexisNexis nr 351459, OSNC 2001, nr 11, poz. 164 z zasadniczo aprobującą glosą B. Draniewicza, MoP 2002, nr 13, s. 613). Prawo wekslowe nie wymaga jakiejś specjalnej formy lub sposobu przedstawienia weksla do zapłaty. Przedstawienie weksla do zapłaty powinno być dokonane wobec osoby powołanej do dokonania płatności (por. I. Heropolitańska, Komentarz do art. 38 Prawa wekslowego, Lex).

Strony w umowie uregulowały kwestię doręczeń pism, a mianowicie w § 17 ust. 6 umowy o współpracy z dnia 1 października 2015r. Przepis ten przewiduje swoistą fikcję prawną doręczenia pisma, wzorowaną na konstrukcji doręczenia zastępczego przewidzianego w procedurze cywilnej, iż w przypadku, gdy list został wysłany na wskazany ostatnio adres będzie on, pomimo braku poświadczenia odbioru, uznany za prawidłowo doręczony w dniu odesłania go przez pocztę. Z treści § 17 ust. 6 umowy wynika bowiem, że wszelkie dokumenty związane z niniejszą umową oraz oświadczenia woli uznaje się za doręczone w przypadku wysłania ich listem poleconym na adres wskazany w umowie. Nadto strony zgodnie oświadczyły, że w przypadku niepodjęcia korespondencji na adresy wskazane w niniejszej umowie takie nadesłanie będzie uznawane przez strony jako doręczenie korespondencji, a oświadczenia woli w niej

zawarte, jako złożone drugiej stronie. Zapis ten nie podważa ogólnej systemowej zasady, zgodnie z którą oświadczenie woli jest złożone jego adresatowi wówczas, gdy miał on możliwość zapoznania się z jego treścią (art. 61 k.c.) (por. wyrok SN z dnia 14 grudnia 2012r. I CSK 350/12, LEX nr 1294220). Prawidłowe skierowanie oświadczenia polega na wysłaniu go na adres zamieszkania osoby fizycznej, a niemożność doręczenia pod którymkolwiek z adresów, pod którym według wszelkiego prawdopodobieństwa powinien być możliwy kontakt z adresatem, obciąża tego ostatniego (por. wyrok SA w Warszawie z dnia 10 lutego 2014r. I ACa 1481/13LEX nr 1439302, LEX nr 1439302). Realna możliwość zapoznania się adresata oświadczenia woli z jego treścią zachodzi również wówczas, gdy z własnej woli nie podejmuje on przesyłki pocztowej zawierającej to oświadczenie (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 11 grudnia 1996r., I PKN 36/96, OSNAPiUS 1997 Nr 14, poz. 251; wyrok z dnia 13 grudnia 1996r., I PKN 41/96, OSNAPiUS 1997 Nr 13, poz. 268 oraz wyrok z dnia 23 stycznia 1998r., I PKN 501/97, OSNAPiUS 1999 Nr 1, poz. 15; z dnia 20 stycznia 2004r., II CK 358/02, niepubl.; z dnia 17 czerwca 2009r., IV CSK 53/09, niepubl.). Powódka nie przedstawiła dowodu, chociażby wysłania zawiadomienia z dnia 7 sierpnia 2017r., co w świetle zapisu umowy współpracy, byłoby wystarczające do ewentualnego uznania, że pozwana miała możliwość odbioru korespondencji i zapoznania się treścią oświadczenia woli złożonego przez powódkę. Do akt sprawy nie zostało jednak załączone ani potwierdzenie nadania, ani odbioru pisma z dnia 7 sierpnia 2017r. zawierającego przedstawienie pozwanej weksla do wykupu. Nadto w deklaracji wekslowej wskazano także, że wezwanie do zapłaty kwoty wymagalnych zobowiązań wystawcy i poręczyciele traktują jako przedstawienie weksla do wykupu. Powódka przedłożyła wprawdzie pismo z dnia 22 sierpnia 2016r. w którym wezwała A. R. do zapłaty kwoty 133.925,45 zł w terminie 30 dni od daty otrzymania wezwania, z tytułu niezapłaconych faktur za dostarczony przez powódkę towar oraz innych zobowiązań wynikających z umowy współpracy z dnia 1 października 2015r. i przedłożyła listę nadawczą różnych przesyłek powódki, z której wynika, że jedna przesyłka została wysłana do powódki, jednakże brak jest daty nadania tej przesyłki, jak również trudno jest ustalić czego dotyczyła ta przesyłka. Dlatego też Sąd uznał, że powódka nie wykazała również faktu, że nadała, bądź też, że doręczyła pozwanej wezwanie do zapłaty, które zgodnie z deklaracją wekslową można by uznać za przedstawienie weksla do wykupu.

Reasumując powódka nie wykazała, że przed wytoczeniem powództwa w niniejszej sprawie przedstawiła pozwanej weksel do wykupu. Z materiału dowodowego zebranego w sprawie nie wynika zatem, że przedstawienie weksla nastąpiło przez okazanie go wystawcy w terminie określonym w art. 38 Prawa wekslowego. Wbrew jednak twierdzeniom strony pozwanej, brak doręczenia zawiadomienia o wykupie weksla nie powoduje braku wymagalności roszczenia dochodzonego pozwem. Należy bowiem mieć na względzie wykładnię celowościową przepisu art. 38 Prawa wekslowego i uznać, że przepis ten ma służyć przede wszystkim zapewnieniu dłużnikowi możliwości oceny legitymacji posiadacza weksla oraz sprawdzenia sposobu wypełnienia weksla. Stąd Sąd aprobuje dominujący pogląd wyrażony w orzecznictwie, zgodnie z którym przedstawienie weksla w rozumieniu art. 38 Prawa wekslowego może nastąpić w postępowaniu sądowym, gdyż złożenie w nim weksla umożliwia dłużnikowi uzyskanie takich samych informacji, jak okazanie mu weksla przez jego posiadacza. Za datę przedstawienia weksla nie może być jednak uznana data wniesienia pozwu czy samego zawiadomienia dłużnika o toczącym się postępowaniu. Decydować powinna chwila, kiedy dłużnik miał faktycznie możliwość zapoznania się ze złożonym wekslem (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 czerwca 2010 r., sygn. akt V CSK 461/09, Lex). Nieprzedstawienie weksla do zapłaty przed wytoczeniem powództwa bądź nieudowodnienie przez powoda daty przedstawienia weksla do zapłaty nie zwalnia wystawcy weksla z obowiązku zapłaty sumy wekslowej, lecz rodzi skutek w postaci utraty możliwości dochodzenia odsetek przez wierzyciela wekslowego od daty płatności weksla. W takim przypadku przedstawienie weksla do zapłaty następuje nie z chwilą wystosowania do wystawcy stosownego zawiadomienia, ale w dniu, w którym mógł on faktycznie dokonać oględzin weksla i ustalić czy jest zobowiązany do jego zapłaty. Chodzi zatem o realną możliwość zapoznania się z wekslem (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 4 grudnia 2006 r., sygn. akt VI ACa 518/06, Lex; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 czerwca 2010 r., sygn. akt V CSK 461/09, Lex, wyrok Sądu Okręgowego w Kielcach z dnia 10 września 2013r. II Ca 707/13, Lex, wyrok SN z dnia 23 listopada 2004r. I CK 224/04, wyrok SN z dnia 31 marca 2006r. IV CSK 132/05). W przypadku niezawiadomienia wystawcy o wypełnieniu weksla nie można również mówić o wypełnieniu weksla niezgodnie z porozumieniem wekslowym, skoro zawiadomienie miało nastąpić, zgodnie z deklaracją wekslową, dopiero po wypełnieniu weksla. Z treści deklaracji wekslowej podpisanej przez pozwaną wynika jednoznacznie, że posiadacz weksla jest uprawniony przedstawić weksel do zapłaty po jego wypełnieniu.

Zawiadomienie o wypełnieniu weksla nie stanowi także przesłanki jego ważności, gdyż skutku takiego nie przewiduje prawo wekslowe, w tym art. 38 (por. wyrok SA w Krakowie z dnia 3 lutego 2015 r. I ACa 1575/14).

Mając na względzie powyższe, w rezultacie do przedstawienia weksla pozwanej jako wystawcy weksla mogło dojść dopiero w toku niniejszego postępowania sądowego, gdyż złożenie w nim weksla umożliwiło dłużnikowi zapoznanie się z jego treścią i wywołał taki sam skutek jak okazanie weksla przez posiadacza. W ocenie Sądu, pozwana miała dopiero faktyczną, realną możliwość zapoznania się ze złożonym wekslem w momencie skutecznego doręczenia jej nakazu zapłaty wraz z odpisem pozwu i załącznikami (w tym kopią weksla), co nastąpiło w dniu 1 grudnia 2017r. (k. 331 - epu). Wówczas to bowiem pozwana powzięła wiadomość o toczącym się przeciwko niej postępowaniu nakazowym i wypełnieniu przez pozwanego weksla i w tym momencie miała możliwość udania się do Sądu i zapoznania się z jego oryginałem. W konsekwencji powyższego, na podstawie powołanych przepisów, Sąd uwzględnił roszczenie powódki co do należności głównej w kwocie 133.925,45 zł, oddalił natomiast żądanie powódki w zakresie zasądzenia odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia 22 sierpnia 2017r. do 1 grudnia 2017r., uznając, że pozwana pozostawała w opóźnieniu wobec powódki od dnia 2 grudnia 2017r. tj. od dnia następnego po dniu skutecznego doręczenia jej osobiście odpisu nakazu zapłaty wraz z odpisem pozwu i załącznikami w tym kserokopii weksla i wezwania do wykupienia weksla.

Reasumując należy wskazać, że żaden z zarzutów podniesionych przez stronę pozwaną nie skutkował uznaniem powództwa za nieuzasadnione w zakresie roszczenia głównego. Pozwana jako wystawca weksla, składając własnoręczny podpis na wekslu, który następnie został wręczony powódce jako remitentowi weksla, a także składając swój własnoręczny podpis pod deklaracją wekslową, spowodowała tym samym, że powódka posiadała upoważnienie do wypełnienia weksla in blanco na wymagalną kwotę wskazaną w pozwie. Sąd natomiast uznał za nieuzasadnione żądanie powódki zasądzenia na jej rzecz odsetek od dnia 22 sierpnia 2017r. z uwagi na brak wykazania doręczenia zawiadomienia o przedstawieniu weksla do wykupu.

W postępowaniu nakazowym zgodnie z treścią art. 496 k.p.c. po przeprowadzeniu rozprawy sąd wydaje wyrok, w którym nakaz zapłaty w całości lub w części utrzymuje w mocy albo go uchyla i orzeka o żądaniu pozwu, bądź też postanowieniem uchyla nakaz zapłaty i pozew odrzuca lub postępowanie umarza.

Mając na względzie powyższe Sąd uchylił w całości nakaz zapłaty wydany przez Sąd Okręgowy w Poznaniu w postępowaniu nakazowym w sprawie o sygn. XVIII Nc 520/17 z dnia 15 listopada 2017r. i orzekł na nowo o przedmiocie sporu, zasądzając od pozwanej na rzecz powódki kwotę 133.925,45 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 2 grudnia 2017r. do dnia zapłaty, a w pozostałym zakresie co do odsetek ustawowych od dnia 22 sierpnia 2017r. do 1 grudnia 2017r. żądanie oddalił (pkt. 2 i 3 wyroku).

Pozwana przegnała proces prawie w całości, w zw. z tym na art. 100 zd. 2 k.p.c. obciążył ją kosztami procesu poniesionymi przez powódkę: 1675 zł tytułem ¼ opłaty sądowej od pozwu oraz 1.340 zł tytułem opłaty sądowej od zażalenia powódki, 5.417 zł tytułem wynagrodzenia pełnomocnika za postępowanie przed Sądem I instancji, a 2.700 zł w postępowaniu zażaleniowym, które toczyły się przed Sądem Apelacyjnym w Poznaniu. Łącznie koszty te wyniosły 11.132 zł, w tym 8.117 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego (pkt. 4 wyroku).

SSO /-/ M. Inerowicz